

Doporučení vycházející z legislativní
analýzy: jak se bránit kyberšikaně:
právní minimum
JUDr. Eva Ondřejová, LL.M.

Projekt:
Stop kybernásilí na ženách a mužích
Norway Grants, program Dejme (že)nám šanci
Číslo projektu: 505

Realizátor projektu: Gender Studies, o.p.s.

Navazující podklad k předloženému přehledu právních prostředků v rovině trestního a civilního práva. Průvodce z praxe. Zhodnocení právní ochrany v českém právním řádu.

Přestože český právní řád nedefinuje kyberšikanu, jednání, jež naplňuje znaky kyberšikan, je podřaditelné pod stávající skutkové podstaty trestných činů upravených trestním zákonem, a tudíž je postižitelné. Využití ochrany prostřednictvím trestního práva je ve většině případů ta první možnost, kterou oběť volí. Obrátit se na orgány činné v trestním řízení, především policejní orgán nebo státní zastupitelství je krok, který je zejména doporučován v případech, kdy má oběť důvodnou obavu o svůj život, zdraví a bezpečí, ale i tehdy, kdy jednání ohrožuje její osobní život, pověst či pracovní postavení – tedy sféry osobního života, bez kterých by člověk nebyl sociální bytostí. Mnoho poškozených osob, obětí dle trestního práva, váhá s krokem obrátit se na policejní orgány zejména proto, že si nejsou jisti, zda jednání pachatelů již naplňuje znaky některého z trestných činů, tedy zda je jednání natolik závažné, aby se jím policejní orgán zabýval. Další překážkou je obava obětí z toho, že se o jejich osobním životě dozví další osoby a soukromý problém se stane veřejným, jejich pečlivě střežené tajemství musí sdělit státním orgánům. Konečně důvěra občanů v policejní orgán, že podnikne kroky k okamžité pomoci, není příliš vysoká.

Poškozená osoba, oběť kyberšikan, stalkingu, porno pomsty, zastrašování nebo pomluvy, nemůže v dané chvíli předvídat všechny důsledky, které jednání pachatele způsobí. Většina trestných činů, která na dané jednání spadá, jsou trestné činy, jejichž naplnění nastává již pouhým ohrožením, tedy nemusí k následku vůbec dojít. Nemusí tedy dojít k újmě na zdraví, stačí důvodná obava z ní, nemusí dojít ke zveřejnění diskreditujících fotografií či informací, stačí pohrůžka tímto zveřejněním a již se jedná o vydírání, stačí osobu veřejně pomluvit, tedy uvést nepravdivé nebo dehonestující údaje a nemusí dojít k tomu, že oběť dostane výpověď ze zaměstnání, stačí, aby tato možnost reálně hrozila, a jedná se již o pomluvu. Tedy, i když v prvotní fázi jednání pachatele nedochází k závažným důsledkům, neupírá to možnost obrátit

se na policejní orgán a požadovat ochranu. Zejména jednání, které se děje online, v prostředí internetu, se velmi rychle nekontrolovatelně šíří. Mnohdy sám pachatel ztratí kontrolu nad protizákonným obsahem, který vytvořil a uveřejnil, když ten se šíří třetími osobami, pachateli známými i neznámými. Důsledky jednání pachatele mohou nastat v reálném životě i se zpožděním. Dalším problémem je pak následná nemožnost domoci se odstranění. Proto obava z toho, že jednání není natolik vážné může naopak pachatele trestného činu povzbudit k dalším akcím, které by nenastaly, kdyby se oběť včas začala bránit.

Pokud pachatel má v držení soukromou informaci, vyhrožuje jejím uveřejněním nebo ji již zveřejnil, byť malému počtu osob, informace již pozbyla svou soukromou povahu a není důvod se neobrátit na policejní orgán. I přesto, že informace není v souladu s všeobecně přijímaným společenským chováním, např. údaje o sadomasochistických praktikách ženatého podnikatele, není protiprávní a požívá ochrany.

Policejní orgány v České republice požívají obecně pověsti, že nezahajují trestní stíhání pro dané trestné činy, situace se nicméně radikálně změnila přijetím některých trestných činů jako je nebezpečné vyhrožování a nebezpečné pronásledování, změnila se i díky nových procesním institutům předběžné povahy umožňující například zákaz styku podezřelé osoby s poškozeným, zákaz kontaktování podezřelé osoby poškozeného, a to vše ještě v přípravném řízení. Policejní orgán nadto disponuje prostředky, jak zjistit identitu pachatele za situace, kdy se jedná pro poškozeného o anonymního uživatele. Provozovatel internetových služeb má povinnost na vyžádání policejního orgánu poskytnout veškeré informace vedoucí k identifikaci osoby, IP adresy a na serveru uložené a pro poškozeného již nedostupné odkazy nebo informace o účastnících.

I tehdy, pokud by jednání nenaplnilo znaky trestného činu, orgány činné v trestním řízení poskytnou oběti poučení, mohou identifikovat pachatele, mohou podezřelou osobu předvolat k podání vysvětlení, což samo o sobě mnohé může vést k upuštění od jednání. Prověřování či trestní stíhání, pokud nepovede k podání obžaloby, může

být podkladem pro přestupkové řízení a především poskytne potřebné důkazy pro civilní řízení – řízení na ochranu osobnosti.

Ochrana poskytovaná trestním právem je nadto bezplatná a dozorovaná nadřízenými orgány, státním zastupitelstvím, které je taktéž možné kontaktovat v případě nečinnosti nebo komplikovaného případu. Není zde tedy překážka pro to, aby se poškozený člověk neobrátil na státní orgán.

V případě, že pachatel bude odsouzen pro některý z trestných činů (nebezpečné vyhrožování, nebezpečné vydírání, vydírání, pomluva, omezení osobní svobody, porušování domovní svobody), neznamená to satisfakci pro oběť. V případě, že jednání nebude naplňovat znaky trestného činu, policejní orgán řízení odloží nebo zastaví a odkáže poškozenou osobu na civilní řízení. Právě v řízení civilním je možné získat satisfakci, kterou poškozená osoba potřebuje k tomu, aby na ni nedopadly další negativní důsledky spojené s jednáním škůdce a bezmoci dosáhnout zastání. Čeho se lze domáhat žalobou na ochranu osobnosti v případě kyberšikany? Kyberšikana v sobě skrývá natolik rozličná jednání, že zásah lze definovat obecně s odkazem na ochranu osobnostních práv. Co jsou osobnostní práva chráněna občanským právem? Kromě života a zdraví, zejména čest a důstojnost – pokud o člověku jsou uváděna nepravdivá tvrzení, např. o jeho vlastnostech, o jeho schopnostech, o údajích z jeho soukromého života, dále soukromí – pokud jsou o člověku uváděny informace o zdravotním stavu, ať už pravdivá či nepravdivá, informace o intimním životě, dále rodinný život – pokud jsou o člověku uváděny detaily z rodinného života nebo údaje, které mohou narušit rodinný život, např. informace o údajné nevěře způsobí rozkol manželů a v neposlední řadě se jedná o podobu – pokud je neoprávněně, bez svolení pořizována nebo šířena podoba člověka, např. jeho fotografie, ale i video záznam apod.

Kyberšikana je buď stádiem předchozích sporů nebo nahodilého střetnutí s agresorem v online prostředí (online diskuze). Škůdce může být osoba zdravá nebo trpící psychózou. Z hlediska motivace se může jednat o pomstu, lásku, pocit

méněcennosti nebo narcismus. Z hlediska vztahového buď o partnerku/partnera, kolegu/kolegyni nebo o cizí osobu.

Tedy, pokud jednání škůdce zasáhlo do pověsti, cti, důstojnosti, soukromí, rodinného života nebo podoby poškozeného člověka, lze podat žalobu na ochranu osobnosti a domáhat se morální, ale i peněžité satisfakce. Dopad podání žaloby na ochranu osobnosti na škůdce lze vždy velmi obtížně předpokládat, neboť závisí na mnoha faktorech, jak výše uvedeno na duševním zdraví, na motivaci a vztahu k poškozené osobě – tedy straně žalující. V praxi převládá pozitivní zkušenost s podáním žaloby, neboť zejména peněžité satisfakce představuje citelný zásah do majetkové sféry škůdce, který za žert nebo následně šikanu zaplatí několikanásobek své měsíční mzdy. Je pouhé minimum případů, kdy podaná žaloba na ochranu osobnosti škůdce vedla k dalším akcím. Pokud ale jednání graduje, nastupuje trestní právo a následně mnohem vyšší satisfakce.

Problém se netýká jen osob, které mají nějaké tajemství nebo samy zpřístupnily své soukromé údaje, týká se i osob, kterým byly údaje bez zavinění odcizeny a zneužity. Dalším okruhem jsou osoby, které se do veřejného prostoru dostaly z různých příčin – ať už se jedná o novináře, novinářky, politiky a političky, glosátory, glosátorky, odborníky, ale i běžné diskutující v internetových diskuzích, přispěvatelé a přispěvatelky k článkům apod. Tyto osoby dobrovolně vstoupily do veřejného prostoru, ale soukromé informace nezveřejňují, i přesto je zasahováno do jejich pověsti, cti a důstojnosti. Tyto zásahy se nekontrolovatelně šíří a mají citelný dopad do jejich soukromé, ale i pracovní sféry.

Z praktického hlediska, jak probíhá civilní řízení na ochranu osobnosti: základním předpisem, kde nalézt ochranu osobnostních práv, je občanský zákoník. Jak bylo v přehledu uvedeno, ust. § 82 a následující občanského zákoníku upravují ochranu jednotlivých osobnostních hodnot, ale i výjimky z ochrany, a to pro zpravodajství, umění, ochranu svých práv či úřední účely. Pokud by bylo přiměřeně zasaženo do

práv člověka, ale existoval by zde veřejný zájem – např. fotografie politiků, nejedná se o zásah do osobnostních práv. Nároky plynoucí z porušení těchto práv jsou upraveny rovněž v občanském zákoníku v oddílu náhrady nemajetkové újmy, když občanský zákoník jako primární satisfakci považuje zadostiučinění v penězích. Ve vztahu k morální satisfakci občanský zákoník neuvádí konkrétní příklady, z praxe se dovozuje omluva, zveřejnění rozsudku, odstranění zásahu a náprava stavu.

Základem je znát práva a povinnosti, ale stejně tak důležité je znát proces, jakým lze práva uplatnit u soudu, tedy procesní aspekty. Žalobu na ochranu osobnosti lze podat až poté, co se osoba škůdce vyzve k nápravě stavu a úhrady zadostiučinění, a to formou předžalobní výzvy. Následně, pokud ve stanovené lhůtě výzvě nevyhoví, lze podat žalobu na ochranu osobnosti. Od roku 2014 rozhodují ve věcech ochrany osobnosti okresní soudy, místní příslušnost si lze vybrat. Obecně platí, že se žaluje tam, kde má místo bydliště žalovaná strana, ale u ochrany osobnosti lze žalovat i tam, kde nastal škodlivý následek, tedy například v místě bydliště žalobce/žalobkyně. Jako příklad lze uvést situaci, kdy žalovaný bydlí na druhé straně republiky, ale přitom dosah internetové pomluvy nastal především v malé obci, kde se zdržuje žalobce. Soudní poplatek činí 2 000 Kč v případě, že žalobce žádá morální satisfakci a peněžité zadostiučinění do výše 200 000 Kč. Nad tuto částku se soudní poplatek vypočítává procentuálně, tedy jako 1% z požadované částky. Žaloba po úhradě soudního poplatku může být projednávána. Žaloba musí splňovat formální požadavky a obsahové, tedy vylíčit všechny skutečnosti a podložit je důkazy (printscreensy, nahrávkami apod.). V případě úspěchu žalující strany jsou ve sporu přiznávány také náklady řízení, tj. soudní poplatek a náhrada nákladů na advokátní služby.

Řešení kybešikany civilněprávní cestou má oproti trestnímu právu výhody rychlosti, neboť lze před podáním žaloby podat návrh na předběžné opatření k zamezení šíření daného obsahu. Následnou žalobou na ochranu osobnosti lze kromě zdržovacího nároku požadovat peněžité zadostiučinění. Existenci pouhé hrozby či přímo uložení značné a citelné sankce lze v uvedených případech do jisté míry vnímat za žádoucí. Mohlo by se jednat o účinný právní prostředek ochrany zejména v případech úmyslného a cíleného zásahu do osobnostních práv. Tam, kde poškozená osoba

pociťuje stres, bezbrannost, má symptomy somatických onemocnění, deprese a posttraumatický stres, ale i pocity viny, sebeobviňování, izolace, snížené sebevědomí, což někdy vede i sebevražedným úmyslům, je na místě satisfakce, která může odčinit způsobenou újmu, protože trestní právo toto neumožňuje. Trestní právo trestá pachatele přímo ze státního zájmu. Lze se v praxi setkat i s případy šikanózních žalob, tedy žalob na ochranu osobnosti, jejichž cílem je umlčet danou osobu. Pokud osoba uvede pravdivé údaje, má je podložené důkazy, je názor chráněn právem na svobodu projevu a právem na informace, to jsou zejména případy hodnotících serverů (např. hodnocení ubytování, restaurací), kde jsou hodnotitelé zastrašováni žalobou na ochranu osobnosti pro své hodnotící komentáře k práci nebo službám.

Žaloba na ochranu osobnosti tak může pomoci v případech, jako jsou diskuze, hodnotící servery, revenge porn, šikana na pracovišti, Facebookové skupiny založené k šikaně osob nebo společnosti, falešné profily, parazitující webové stránky apod.

Pokud poškozená osoba chce jednat co nejdříve a vyčkat s podáním trestního oznámení či žaloby na ochranu osobnosti, nejsnadnější postup představuje upozornění provozovatele internetových služeb na závadný obsah a požadovat odstranění závadného obsahu. Jak podat žádost o odstranění - tzv. notifikaci?

Odpovědnost provozovatelů internetových služeb (provozovatel serveru, blogu, elektronického portálu novin apod.) nastává tehdy, když neprodleně po jejich upozornění neodstraní závadný obsah, který na svém serveru ukládají. Odpovědnost za jednoznačně protiprávní obsah (rasisticky motivovaný, výhrůžky apod.) však nastupuje automaticky a není ani nutné upozorňovat server na nezákonný obsah. Pokud tedy poškozená osoba nezná identitu třetí osoby, která na server protiprávní obsah uložila, lze se domáhat po provozovateli serveru stejných nároků, jako u ochrany osobnosti – bezodkladné odstranění, ale i peněžité zadostiučinění. Soudy provedly výklad k oznámení o protiprávním obsahu – nemusí být v písemné podobě, ale potom se poškozená osoba vystavuje riziku neunesení důkazního břemene, musí identifikovat obsah – odkaz na web, přesné datum, kdy byl obsah vložen a důvod,

proč je obsah považován za protiprávní. Při stanovení přiměřené doby k odstranění soudy zatím nejednotně rozhodují, ale lze vyvodit dobu mezi třemi až deseti dny od oznámení podle velikosti provozovatele.

K české judikatuře - kazuistiky:

Diskuze zpravodajských serverů

V rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2011, které bylo potvrzeno Vrchním soudem v Praze rozsudkem ze dne 3. 4. 2012 se žalobce domáhal po provozovateli zpravodajského serveru zadostiučinění v penězích za zásah do jeho osobnostních práv, způsobený volnou diskuzí čtenářů k uveřejněnému článku o žalobci, v níž se začaly objevovat rasistické výroky a nadávky. Žalobce se na žalovaného obrátil písemně s požadavkem na odstranění internetové diskuze a zaplacení finanční satisfakce dne 17. 3. 2010 a žalovaný dne 18. 3. 2010 anonymní diskuzi odstranil. Soud pokládal za prokázané, že žalobce učinil telefonická oznámení o protiprávním obsahu diskuze ještě před tím, než se na žalovanou obrátil písemně (od 9. 3. 2010). Žalovaný nezpochybňoval zjevně závadný obsah diskuze k článku, ale namítal, že nezasáhl do osobnostních práv žalobce, neboť postupoval dle Zákona a za závadný obsah diskuse neodpovídá, neboť poté, co se o jeho závadnosti dozvěděl, učinil neprodleně veškeré kroky, které lze po něm požadovat, a které vedly k odstranění závadného textu. Soud uzavřel, že žalovaný neučinil neprodleně poté, kdy se dozvěděl o zjevně protiprávním obsahu diskuze k článku, veškeré kroky, které bylo možno na něm požadovat k odstranění nebo znepřístupnění zjevně protiprávního obsahu diskuze, neboť je učinil až druhý den po e-mailovém oznámení žalobce, když na předchozí telefonická oznámení žalobce nereagoval. Neodstraněním diskuze neprodleně po telefonickém upozornění dne 9. 3. 2010, ale až deset dnů poté, lze spatřovat zásah do osobnostních práv žalobce, zejména do jeho cti a důstojnosti. Důvodnou shledal proto žalobu požadující morální satisfakci ve formě omluvy a vzhledem k hrubě urážejícímu a pro žalobce ponižujícímu obsahu diskuze, zadostiučinění v penězích.

Vrchní soud v Praze potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze a konstatoval, že k tomu, aby bylo možno příslušného provozovatele diskuze hnát k odpovědnosti za

porušení právních povinností, je nutno mu takové porušení nejprve oznámit. Dále konstatoval, že rychlost, s jakou musí provozovatel diskuze zareagovat na oznámení o protiprávním příspěvku, je závislé na tom, o jaký typ diskuzního serveru jde. Právo zde sice nerozlišuje mezi jednotlivými provozovateli diskuzí na základě subjektivních kritérií, ale lze z charakteru provozovatele dovodit, jak rychle měl objektivně možnost se s informací o protiprávnosti uveřejněných údajů seznámit a jakým způsobem mohl reagovat. Co se týče formy upozornění, v době uveřejnění článku a diskuze, nebyla nikterak upravena, žalobce tedy mohl volit telefonickou žádost, a pokud jí, i když byla důvodná, žalovaný bezprostředně nevyhověl, a až po deseti dnech diskuzi zasahující do osobnostních práv žalobce odstranil, dopustil se zásahu do osobnostních práv žalobce. Vrchní soud rovněž potvrdil výši peněžitého zadostiučinění, avšak provozovateli diskuze nelze vysokým finančním odškodněním klást k tíži, že diskutující vnímali osobu žalobce negativně.

V daném případě tak bylo rozhodující, zda bylo porušení oznámeno, tedy zda se žalovaný dozvěděl o zjevně protiprávním obsahu diskuse k článku. Soud konstatoval, že k oznámení došlo již při prvním telefonickém hovoru, neboť Zákon ani Směrnice nestanoví žádné formální požadavky na oznámení, a tak lze oznámení učinit i telefonicky (samozřejmě s rizikem neunesení důkazního břemene). Na rozdíl od formálních požadavků uzákoněných ve Velké Británii, Francii, Nizozemí a Finsku. PŘ. EC Directive Regulations 2002, 22 – notice for the purposes of actual knowledge, pro oznámení pro účely skutečného povědomí („účinného seznámení“) se vyžaduje plné jméno a kontaktní údaje oznamovatele, konkrétní uvedení protiprávního obsahu a jeho umístění, informace o povaze protiprávnosti.

Co se týče stanovení přiměřené doby k učinění přiměřených kroků vedoucích k odstranění nebo znepřístupnění protiprávního obsahu, z evropské úpravy a ze souhrnné zprávy Evropské komise k odpovědnosti ISP vyplývá, že členské státy neupravují časový limit pro odstranění nebo znepřístupnění závadného obsahu. Stanovení časového horizontu tak závisí na posouzení jednotlivých případů s přihlédnutím k zásadě proporcionality, zvláště k právu na svobodu projevu. Kritéria k posouzení přiměřené a rozumně požadované doby jsou mimo jiné přesnost

oznámení, množství diskuzních příspěvků, dostupnost odpovědných osob, kontaktování právního oddělení, externí právní služby, rozhodnutí editorů, vyjádření odpovědných redaktorů, kontakt jednotlivců a veřejný zájem.

Dalším rozhodnutím, v němž bylo potvrzeno, že provozovatelé hostingových služeb jsou odpovědni za protiprávní obsah poté, co jsou na něj upozorněni a jednalo se tak o to, do jaké doby bylo přiměřené po zpravodajském serveru požadovat odstranění je rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2013. Žalovaný, jako provozovatel zpravodajského serveru, který umožňuje diskuze pod články, po obdržení oznámení o protiprávnosti některých diskuzí, obsahující rasistické a jinak dehonestující výroky třetích osob a po následném doplnění informací, o které diskuze se jedná a prostudování materiálů, odstranila ve dvou případech protiprávní diskuzi a v dalších ji promazal, a to do tří dnů od oznámení. Žalovaný však u dvou promazaných diskuzí po dobu jednoho měsíce ponechal vlákna, která měla v kontextu nadále protiprávní charakter. Za takové situace, kdy je nechala volně přístupné již měsíc, jednalo se o zásah do osobnosti žalobce. Tři dny jsou v mezích a intencích zákona, měsíc již nikoli. Postoj k diskuzím a odpovědnosti serveru a priori za zjevně závadný obsah byl potvrzen i rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva v případě Delfi proti Estonsku.

Lze-li tedy identitu uživatele(hodnotícího) zjistit, poškozený má na výběr buď, že zažaluje jeho nebo server a ten za podmínky, že poté, co jej upozorníte na nepravdivý příspěvek, on jej na webu ponechá nebo jej odstraní až po delší době. Servery odpovídají dle ust. § 5 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti.

Ke zpracované zprávě:

Legislativní návrhy – doporučení:

Hmotné právo - dostatečně zajištěno, provést komparaci úpravy virtuálních trestných činů – např. zveřejnění kresby znásilnění osoby, z návrhu paní doktorky Fialové – přestupek, povinnost ISP informovat o možnosti ochrany

Procesní právo – využívání předběžných opatření zákazu funguje, existuje již dostatečná praxe při aplikaci zákona 480/2004 Sb. nadále problém s rychlostí řešení sporů a nejednotností praxe při stanovování výše peněžité satisfakce u žalob na ochranu osobnosti.

Doplnění, návrh opravy

- občanský soudní řád, zák. č. 99/1963 Sb. – předběžná opatření

Dle ustanovení § 74 a násl. Občanského soudního řádu, zák. Č. 99/1963 Sb. je možné, aby návrhovatel – budoucí žalobce/žalobkyně požádal soud o vydání předběžného opatření k ochraně jeho osobnostních práv – např. Ve formě zákazu publikace dehonestujících tvrzení v médiích, na blogu apod. Nebo o stažení a znepřístupnění neoprávněně pořízených fotografií. Předběžné opatření je vydáváno pro určité časové období, které svým obsahem nepředurčuje rozhodnutí ve věci samé, jedná se tak o dočasnou úpravu právních vztahů – zejména, když je nutné zajistit práva poškozeného rychle.

- trestní řád, zák. č. 141/1961 Sb. – předběžná opatření

Dle ustanovení § 88b a násl. trestního řádu, zák. č. 141/1961 Sb. lze již obviněnému (tedy ještě před podáním žaloby) uložit pro účely ochrany před kyberšikanou na příklad: a) zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky (dále jen „zákaz styku s určitými osobami“), b) zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí (dále jen „zákaz vstupu do obydlí“), c) zákaz návštěv nevhodného

prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami, d) zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě, i) zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování v trestné činnosti (dále jen „zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti“).

- zákon o Policii ČR - vykázaný pachatel domácího násilí může být povinen zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou – vykázaní na 10 dnů, dle osř možnost podat návrh na nařízení předběžného opatření, kterým bude uloženo nejen, aby dočasně opustil byt nebo dům společně obývaný s navrhovatelem, ale i jeho bezprostřední okolí nebo do něj nevstupoval, ale i aby se zdržel setkávání s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním. Navrhovatelův život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost jsou jednáním násilné osoby vážně ohroženy.
- Jak podat stížnost k UOOU

Pokud člověk zjistí, že jeho osobní (natož citlivé) údaje jsou zneužívány v rozporu s právem na ochranu jeho soukromého a osobního života a v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů může se obrátit na Úřad pro ochranu osobních údajů s podáním. Podání by mělo obsahovat označení subjektu podezřelého z porušení zákona o ochraně osobních údajů, jednání, popis jednání, kterým došlo k porušení zákona o ochraně osobních údajů, uvedení osobních údajů neoprávněně užitých, důkazy o neoprávněném užití, kontaktní údaje na stěžovatele. Podávající osoba (stěžovatel) ovšem není v případném správním řízení účastníkem řízení, může však být vyslechnuta jako svědek.